

[Arbejdsministeren]

omkostningsmæssige stilling over for udlandet. Derfor er der inden for rammerne af den nødvendige stramme udgiftspolitik i forbindelse med majforliget i 1980 fundet plads til en beskæftigelsesplan på 5,4 mia kr. i 1981, hvoraf 2,5 mia kr. er direkte erhvervsstøtte især i form af en række erhvervsfremmende foranstaltninger. Det er regeringens hensigt ved udformningen af beskæftigelsesplanerne for 1982 og 1983 at fastholde og udbygge planernes erhvervsrettede sigte. Til lettelse af rentebyrden for de erhvervssektorer, der konkurrerer med udlandet, er K-låneordningen blevet styrket, ligesom der er iværksat foranstaltninger til fremme af byggeriet. Kort før jul blev der opnået enighed med landbruget om foranstaltninger, der skal hjælpe landbruget til at opretholde produktionen og dermed den beskæftigelse, der er knyttet til landbruget.

Selv om den fulde virkning først vil blive opnået i løbet af 1981, er det glædeligt i dag at kunne konstatere, at de allerede iværksatte forholdsregler har båret frugt. Underskuddet på betalingsbalancen, der i begyndelsen af 1980 syntes at krybe op imod 20 mia kr. om året, blev for hele året 1980 formentlig lidt under 15 mia kr. De indkomstpolitiske skridt har haft til følge, at prisstigningstakten i løbet af 1980 er blevet væsentligt reduceret, og har utvivlsomt været stærkt medvirkende til, at den danske industrieksport har klarer sig bedre end ventet i en ugunstig situation på de udenlandske markeder.

Selv om en del af betalingsbalanceforbedringen skyldes forbigående forhold, som vil aftage i vægt i løbet af 1981, er der således ikke tvivl om, at vi i den økonomiske politik er på rette vej, men det er som sagt en tidkrævende proces, som, mens den står på, også rummer mange ubehagelige konsekvenser. De sidste par års begrænsede nedgang i den i øvrigt høje levestandard er et eksempel herpå. Men det alvorligste problem er væksten i arbejdsløsheden.

3. Ligesom i de øvrige industrilande er ledigheden blevet meget højere, og ikke mindst siden midten af 1980 er det trådt stærkere frem, at der er tale om nye og foruroligende træk i arbejdsløhedssituationen.

Fra den økonomiske krise for alvor slog igennem og frem til 1979, kom der omkring 150.000 flere personer i arbejde, hvoraf ca.

120.000 var kvinder. Denne udvikling er nu vendt, og bortset fra den offentlige sektor har beskæftigelsen været faldende i 1980. Fra begyndelsen af 1980 er industriens beskæftigelse faldet måned for måned og er nu reduceret med mere end 15.000 i forhold til samme måned året før. For bygge- og anlægssektoren har faldet været af samme størrelsesorden.

Stigningen i arbejdsløsheden satte ind omkring årsskiftet 1979-80, således at den gennemsnitlige årlige arbejdsløshed med en stigning på ca. 20.000 på ét år nåede op på 180.000 personer i 1980, og det må nu forventes, at arbejdsløsheden forøges yderligere i 1981 til gennemsnitligt over 200.000 personer. Samtidig er ledighedens karakter blevet forværret. Selv om størstedelen af de ledige er korttidsledige, var der i november 1980 133.000 personer, der var ledige hele måneden, ud af knap 340.000 personer registreret som ledige. Ungdomsarbejdsløsheden er steget med 50 pct. fra udgangen af 1979 til udgangen af 1980.

Lange ledighedsperioder nedsætter arbejdsevnen, arbejds erfaringer og uddannelse holdes ikke ved lige, og der sker en stadig indsnævring af de arbejdsopgaver, den ledige kan påtage sig. Herved lægges grunden til et voksende »paradoksproblem« på fremtidens arbejdsmarked. Mange unge vil forlade skolesystemerne, uden at de får mulighed for at tilpasse sig de normer og betingelser, der gælder for at kunne begå sig på en arbejdsplads. Det kan ikke undgå at få konsekvenser for holdningen til det samfund, der tvinger dem til lediggang. Derfor er det et meget vigtigt mål for regeringen at styrke den allerede igangsatte indsats for de unge.

4. Disse tendenser må stærkere end noget andet understrege, at grundlinjen i den økonomiske politik, der er blevet lagt, må fastholdes, fordi det kun er gennem en styrkelse af konkurrenceerhvervene, at der kan opnås en holdbar beskæftigelsessituation. Med det mørke billede, der tegner sig i næsten alle industrilandene, er en forestilling om, at vi skulle kunne opnå en forbedring af beskæftigelsessituationen ved at slække på den generelle økonomiske politik, ikke realistisk - tværtimod kan vi let ad den vej ende i en forværring af problemstillingen.